

Drepturile și obligațiile plătitorilor de taxe, oul sau găina?

Ionuț ȘTEFAN,
vicepreședinte CCF

CARTA, conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, reprezintă numele dat în Evul Mediu actelor destinate a consemna unele privilegii și libertăți fundamentale ale unor clase sau pături sociale și a servi drept constituție unui stat.

Istoric vorbind, astfel de documente au fost folosite de sute de ani pentru a acorda privilegii și, implicit a recunoaște drepturi: cea mai cunoscută lucrare, în acest sens fiind „Magna Carta” din 1215.

În orice societate democratică, contribuabilii trebuie să aibă în relația cu guvernul și autoritățile sale o serie de drepturi și obligații fundamentale. Fără nici un fel de excepție, în toate statele există o autoritate responsabilă cu colectarea impozitelor și taxelor. Nu toate însă, au adoptat o legislație care reglementează drepturile și obligațiile plătitorilor de taxe.

Fiecare autoritate fiscală se confruntă cu specificități, atât din punct de vedere administrativ, cât și din punct de vedere politic și cultural. Având în vedere particularitățile referitoare la legislația fiscală, precum și comportamentul plătitorilor de taxe, nu se poate pune problema unei standardizări a drepturilor și obligațiilor acestora. Există totuși o serie de caracteristici comune care pot fi identificate.

Astfel, în 1990 Grupul de lucru numărul 8 al Comitetul Fiscal al OCDE, a publicat un document intitulat „Drepturile și Obligațiile contribuabililor – un studiu al raporturilor juridice existente în țările membre OECD „

Studiul a concluzionat că, deși la acea dată, în majoritatea țărilor nu exista în mod explicit o astfel de Cartă, o serie de drepturi comune tuturor sistemelor au putut fi totuși identificate:

- Dreptul de a fi informat, asistat și ascultat
- Dreptul de depune plângere
- Dreptul de a plăti suma corectă a taxei
- Dreptul de a fi informat
- Dreptul la intimitate
- Dreptul la confidențialitate și secret fiscal

Aceste drepturi de bază ale plătitorilor de taxe implică și obligații de bază, putându-se, de asemenea, identifica o serie de așteptări comportamentale pe care Autoritățile fiscale le au de la plătitorii de taxe. Astel vorbim de :

- Obligația de a fi onest
- Obligația de a fi cooperant
- Obligația de a furniza informații exacte și documente la timp
- Obligația de a ține o evidență fiscală
- Obligația de a plăti taxele la timp

Aș încerca să privesc puțin bivalent această sintagmă a Drepturilor și Obligațiilor și anume: Dreptul meu = Obligația Autorității fiscale ; Obligația mea = Dreptul Autorității Fiscale. Aceste drepturi ale plătitorilor de taxe pot de altfel avea corespondență în așteptări ale Administrației fiscale cu privire la activitățile funcționarilor săi. Fără acest echilibru al drepturilor și obligațiilor plătitorilor de taxe sistemele de impozitare nu ar putea funcționa efectiv și eficient.

Cu alte cuvinte, o astfel de Cartă a drepturilor și obligațiilor fundamentale ale plătitorilor de taxe trebuie să fie, atât o declarație a principiilor generale care ar trebui să guverneze relația între

organul fiscal și contribuabil, cât și un instrument de măsură a performanței administrației fiscale.

În anul 2004 ANAF, plecând de la obligația contribuabililor de declarare și plată a impozitelor și taxelor datorate bugetului general consolidat, emite la 12 octombrie Ordinul Nr. 713 privind aprobarea Cartei drepturilor și obligațiilor contribuabililor pe timpul desfășurării inspecției fiscale.

Puțin imperativ aș putea spune! Cum aș putea numi astfel o Cartă care se dorește a statuta un echilibru dar își are motivația într-o obligație? Cât de mult cântărește, cât de mult este luată în considerare atât de Autoritatea Fiscală, cât și de Contribuabil? Vă las pe dumneavoastră să judecați chiar numai prin prisma faptului de a vă fi fost transmisă împreună cu Avizul de inspecție fiscală sau de a fi fost invocată în vreo formă de atac împotriva actelor administrativ fiscale.

Avem drepturi și obligații numai față de ANAF prin prisma Activității de Inspecție Fiscală sau avem drepturi și obligații față de activitatea ANAF în general?

Din punctul meu de vedere, un lucru este cert. Carta drepturilor și obligațiilor contribuabililor pe timpul desfășurării inspecției fiscale în forma ei actuală este imperios necesar să fie revizuită, reconsiderând aspectele generale ale interacțiunilor contribuabil- Autoritate Fiscală. Avem drepturi izvorând din obligații sau obligații izvorând din drepturi? E ca și cum m-aș întreba: Ce a fost mai întâi, oul sau găina?

Plecând de la această dilemă a cauzalității și fără a fi un filozof, fac o mică transpunere și mă întreb: Ce avem mai întâi, Drepturi sau Obligații? ■